

СЛАВЯНСКИ Ъ

ГОДИНА IV.

Русчукъ 13 Октомври 1882.

БРОЙ 28

Излиза два пъти въ седмицата всяка:
Сръбда и Събота.
Цена:
За година . . . . . 5 ср. рубли нови.
За шест месеци 3 ср. рубли "

Сичко, което са отнася до въстника, надниева са направо до
Т. Х. Станчевъ въ Русчукъ.
Неплатени писма не са приематъ.
Ръженици назадъ са непръщатъ.

За Обявления се заплаща:

За всеки редъ при пръв път 20 стот.
За " " " втори път 10 "

Русе 12 Октомври 1882.

Въ миналия брой на въстника си, извѣстихме на читателите си, че на 8-и то, имахме честта, да се представимъ лично предъ Н. Пр. Г-на Соболева Министра на Вътръшните Дела. Любезния приемъ който ни показа Н. Пр. Г-нъ Министъръ, както и разговора, когото имахме, ни насърдчава да го съобщимъ и на своите читатели.

Първата дума, която чухме отъ Г-на Министра бѣше, за слуха, който на по-следно връзме са разнесе, че ужъ въ България щъли да се назначатъ окръжни управители и началници Русси; този слухъ билъ съвършено безосновенъ и Н. Пр. Г-нъ Соболевъ, не е ималъ подобно нещо на умъ, нито се предполагало да се назначаватъ управители и началници русси. Относително за съществуващи партии въ настъ, особено за личните нападения по журналистиката, Г-нъ Соболевъ исказа голъмо съжаление затова, като възрази, че Българетъ има по-висока задача за Тракия и Македония и че малко по-благоразумно, по-умърено ако се дѣйствува, можаше да се извърши и постигне нещо по-вѣче.

За своеобразията и др. непристойни постъпки на окръж. управители и оклийски началници, Н. Пр. Г-нъ Министъръ е на мнѣние, да земе строги мѣрки, тѣй щото да изчезнатъ подобни оплаквания за напрѣдъ.

Отвори са разговоръ въобще за въстниците, особено за „Свѣтлина“ за нейното строго съдържание, Г-нъ Министъръ не е на мнѣние и не иска да спира издаванието и, като прибави че единъ безпристрастенъ въстникъ въ настъ може да съществува и „Свѣтлина“ ако се спре, мнозина ще кажатъ, че тя се спира по причина на предстоящите избори. Нѣнейното съдържание, по видимому доста очудва, Г-на Министра.

Въобще въ сѫжденията на Н. Пр. Г-на Соболева върху положението на напрѣдъ работи, не само като Министъръ, но и като русинъ, ние забелѣзахме едно отлично безпристрастие, едно справедливо оцѣнение. Той на сичко гледа съ съжаление, въ неговите изражения, не са съглежда никакво партизанство, напротивъ твърдѣ откровенно глѣда и на единъ и на другите. Въ краткото време, което премина въ настъ Г-нъ Министъръ се запозналъ доста добре съ качествата, както и съ дѣлата на мнозина чиновници, които днес управяватъ, а това трѣба да ни вѣсели немалко, защото сички желаемъ, да сѫ извѣстни дѣлата на ония, които считатъ себѣ си, за най-голѣми патриоти, които станахъ причини да се създаде днепропетровското положение на работите въ настъ. Нека си мечтаютъ нашите превратджии, че тѣхните дѣла сѫ потасни и неизвѣстни комуто се слѣдва.

Въ заключение, можемъ да кажемъ, че Н. Пр. Г-нъ Соболевъ, като министъръ президентъ, искрено желае да

се помирятъ работите въ настъ, за да може по-спокойно да се уреди старната, но вижда са, че това твърдѣ трудно ще са постигне, до гдѣто съществуватъ партиите въ настъ.

Въ Н. Пр. Г-на Соболева, ние забелѣзахме една жива енергия за работа и сърдечно желание, да се уреди отечеството ни, но да ли ще са сполучи желането и до колко ще има успехъ, това зависи отъ самите работи.

„Свѣтлина“ въ сѣкий брой излага своите мисли, като какъ трѣба да постъпятъ избирателите, когато се повикатъ да избиратъ депутати за бити умущето Народно (?) Събрание. Въ по-следния си брой 20, тя въ края на уводната си статия, ето какъ мисли че трѣба да се постъпятъ по належащите избори.

„Най-напредъ първоначалните избиратели сѫ длѣжни, преди всичко, безъ да се плашатъ отъ нико и отъ никого, да протестираятъ въ името на конституцията и на княжески тъ манифестъ отъ 1-и юли 1881 г. противъ становището нарушение на парламентарното право, па тоги съ да се оттеглятъ мирно и спокойно безъ да избиратъ.

Но може да се случи на иѣко мѣста щото, по една или по друга причина, да се избератъ и испратятъ гласии въ главните градъ на оклията за да избиратъ тамъ депутати; въ такъвъ случай, гласитѣ да бѫдатъ задължени, преди всичко, да протестираятъ и тѣ отъ своя страна, противъ помянжето нарушение, устно или писмено, па да идатъ всѣкий единъ у своя си, безъ да се грижатъ че иѣко отъ другаритѣ имъ, по разногласие или по друга иѣко причина, останатъ да избиратъ депутатъ. Ние казахме по горѣ че, по който начинъ и да е, едно събрание не е пародно, а правителствено ще има. Главното е, пародътъ да покаже по всѣкий начинъ че между него и това правителствено представителство иѣма и неможе да има иницио общо.

Най-послѣ, ние изказваме и сълѣдующето още мнѣние: въ случаи че иѣко кадѣ, по иѣко мнѣния или условия, се избере иѣко депутатъ, въ чиито гърди тупа българско сърдце, той да е готовъ, щомъ стжии въ оградата на това правителствено събрание, да стане и да протестира, па да се оттегли. Както виждатъ читателите, предлаганието средства, не стѣсняватъ свободната дѣятелност на никого. Нека пародътъ постъпи на всѣкадѣ споредъ мѣстните условия, но нека, по единъ или по другъ начинъ не пропусне случая да си иска же мнѣнието.

Стане що стане, по по тези начинъ ще покажемъ ние че заслужваме да се наречемъ пародъ достоенъ за самостоятелност и за самоуправление. Можено се придобиватъ свободата и пародътъ правдини, но горѣ на онѣзи, които иѣ-

матъ доблестъта, ни малакъ гласъ да издаватъ, за да покажатъ че тѣ чувствуватъ когато имъ ги отниматъ!

Дълго време е робувалъ и охкалъ нашъ народъ. Но въ настоящата минута ще се памѣрятъ български синонime за да покажатъ по най-законенъ начинъ че Българскиятъ народъ не е до тамъ безчувственъ, както си го въобразяватъ иѣко властолюбци и свободоубийци!

Тая мѣрка, ако їж взематъ либералите и тѣхните единомисленници, на вѣрно ще развѣсли консерваторите особено тѣхните водители, защото ще останатъ сами избиратели и бѣзъ бize, ще си избератъ свои хора, безъ да се боятъ че ще има поне единъ депутатъ либералъ, който да имъ мѣти водата въ камарата. Но да предположимъ, че взематъ либералите участие въ изборите и се избератъ поне 20 депутати либерали, които въ самата камара да протестираятъ противъ извѣреното и се оттеглятъ и това мислимъ ще бѫде отъ голѣма важност. Но каквото и да се прави, както и да се постъпи, нѣма кой да слуша.

ВЪРХУ ПРАВОТО

Отношението на правото къмъ волята на човѣка

Законите на правото съществено се отличаватъ отъ законите на физическата природа; последните се създаватъ отъ самата природа и заключаватъ се въ нея самата, действуватъ неизменно и съставятъ несвободенъ рѣдъ; частите на физическите организми служатъ безсъзнателно и неуклонно къмъ исполнението общи планъ. Законите на правото се изработватъ, измѣняватъ се наедно съ измѣнението на людските отнасяния и способствуватъ надъ човѣците, въ предположение у тѣхъ способността на съзнанието и въ извѣстна степенъ на управата съвѣтъ работи, или инакъ свободата на волята си.

Въпроса за основата и пределите на човѣческата воля всѣкога е занимавалъ умовете на людите, но и до днес той е не е решенъ съ всичката нужна пълнота. Многоразличните отговори на него може да приведемъ къмъ дѣлъ главни категории.

По мнѣнието на единъ, всичко въ свѣта се върши по предначертанъ по-испреди планъ, по който людите трѣба да вървятъ неуклонно. Този планъ е на чѣртантъ, по тѣхното представление, не само въ общо, но и въ най-малките частности, тѣй щото отъ началото на свѣта единъ люд сѫ предназначени за едно, а други за друго. Това учение, извѣстно подъ название фатализъмъ предопредѣление, съществувало е съ особенна сила у старо време, съществува и днес у источните народи, особено у мюсюлманите; въ течението на срѣдните вѣкове то е проникнало и въ западна Европа, и обработено въ особенъ религиозенъ духъ отъ Св. Августин, получило е било доволно значително распространение между тогавашните католически богослови; по сътнѣ, то отново се е възродило въ ученицата на Босюета и Фенелона, но вече въ ослабенъ видъ.

По чудно съпадане, къмъ тая категория трѣба да се отнесатъ и представителите за човѣческата воля на най-новите материалисти (Молетота, Бюхнера, Фохта, Котта, Вирхова и др.) Сѫщо като богослови, и тѣ отхвърлятъ свободата на човѣка, ако и да излизатъ отъ основи, съвѣршенно отлични отъ богословските. (Твърдѣ вѣрно обяснява Вагнеръ свѣрзката между мнѣнието на материалистъ на човѣческата воля и успехътъ на естествените науки: «Всѣка нова стѣпак въ естествените науки, казва той, е показвала по яс-

но относително подчиненото място на човека въ свидетелстването и по общето господарство на твърдите закони въ свидетелстването и неговите отдавани явления. Най забележителните, неправилни и редки са небесните явления, явението на опашатите звезди, на съверното сияние, даждите, и др. т. които човеческият родъ виждаше заплашвания или примиряване съ себе си божеството или игра на случая, науката е привела къмъ твърди, неизменни закони. Също и предполагавшата се самостоятелност на човека, средъ вечната природа, ершила е все повече фактове, които съ показвали неизменни граници между природата и човека и съ доказвали всевъзможността на законоподчинеността.) Материалистите говорят, че „законите на природата се отнасят не само къмъ нашата земя, но и къмъ всички свети, че свидетелстват за безкрайно цяло, състоящо се само от материя (вещество), че духа и природата, съ един и същето; това което ние наричаме духъ, мисълъ, състои от естествени сили, само съединени по особен начин.“ „Човекът е създание на природата по свое то тълесно и душевно същество; поради това, всичко що искаме, останаме, мислимъ е подчинено на неизбежните природни закони, както и всичко съществуващо външно; свободата на волята на човека състои само въ това, че човекът съзнава своята воля и причините, които я определяват. Не само въ общето направление, но и въ всичко отдавано действие, човекът се подчинява на всичката сума на външните и вътрешните неизбежности. Въ правовъзданието това мнение е намерило най-много последователен и даровит тълковач въ Л. Капита. За него „човекът е същество не самостоятелно, лишене от воля; той е носител на нервната система, която се възбудява, също като соловата арфа, съ различни стремления, и докарва вътърливания, представление, мисли, осъществявания, срамоти (affection) и действия, които стават тълки механически, както и всичко последователно от своята причина. „Всичко е процесъ на природата, продължава той, духът е произведение на природата, а неговата действителност е самодейственост също на природата.“

Последователите на материалното учение, като не се задоволяват съ данните на естествовъзданието, основават се и на статистиката, която наистина успя да докаже въ последните времена, че свидетелствата на нравствените и юридическите явления се подчиняват все на такива закони, както и физическият светът, и че действията на людите, взети въ тъхната съвкупност, се явяват като неизбежно следствие на постоянно действуващи причини.

Противоположността на въззръщането, отхвърляще самостоятелността и произволността на волята, съставята онези, които казват, че волята на човека не се свързва съ никакво ограничение, освен съ разумността си, че тя сама произвежда своя свидетелствува въ него неограниченост. всичко може да се откаже от едно решение и да се спре на друго. Това въззръщане е имало защитници въ всичките времена; но философията на Канта, Фихте и французските философи от 18 в.; и не може да се каже, че то няма представители и въ сегашното време, особено между французските писатели. (Тези казват: „човекът е свободенъ, той е първата причина на действията си, т. е. той независи от собствени срамоти и от волята на другого.“ А Алу: „въ мене има единъ принципъ, който не се определява съ нищо, но определява самъ себе си и действува свободно; той е властелинъ, когото не може да грабне никой; въ него има ограничена властъ, а той е воля безгранична.“)

Главното доказателство въ полза на неограничеността на нашата воля намиратъ въ самостоятелността, вътършното убеждение и въ видимата възможност у повечето отдавани случаи да се постигне по свое усмотрение.

Не може да се спремъ нито на едно от показанието въззръщане; представяните на материалистите за духовната страна на човека и за нейните проявления — мисълъ и волята, съграждатъ съ отдаването на положителни доказателства и съставятъ все такава догма, както и учението за свободата на волята на спиритуалистите. Основащещъ се на нѣкакъ незначителни явления, открити при изследването от правленията на мозъка и на нервната система, материалистите правятъ рѣшилни заключения за материалността на душата, за външната свързка между мозъка и душевните актове, за реалното, постъпенниото и обективното прехождане и преобразуване на външните явления и впечатления въ чувства на представление и понятие. Но по отзивите на безпристрастните специалисти на учението за мозъка и нервната система, принадлежатъ къмъ най-малко разработените части на естествознанието и съ твърдъ далечъ отъ пълнотата на данните, неизбежна за основателността на общите заключения. Доказателствата, приводени отъ материалистите изъ общественния животъ, зависимостта на дъягелността на човека отъ отгледването, учението, общественната сръда

и др. т. тъй също съ слаби и нередко убеждаватъ въ съвършенно противоположното.

Колкото се отнася до статистическите данни, тъй показватъ само на безспорното съществуване въ човеческите действия на законоподчинеността, или иначе — твърдото отнасяние между причините и последствията. Известното постоянство и равенство въ човеческите явления статистиката открива само тогава, когато приглежда явленията отъ единъ родъ въ голъмъ купъ; колкото е по тъсънъ приглеждани кръгъ, толкова по-вече разностътъ е числата. По тая причина законоподчинеността въ общий въвежъ на човечеството, още не е законоподчиненост въ всички отдавани случаи; самите статисти съзнатъ иено това положение на въпроса, и не само не отхвърлятъ човеческата свобода, но стараатъ се да определятъ отнасянието между нея и свидетелствата неизбежност, ако и, за жалостъ съ малка сподела. „Резултатът на статистиката, казва Фаръръ, водить не къмъ слънце фатализъмъ, но къмъ узнаването причините, които докарватъ уголъмяванието или измълзяванието на нравственото или на физическото зло. Тъй ни научаватъ да сграваме добрини и да се върдимъ отъ злини. При еднакъ начинъ сгради, числото на къщите, които изграждатъ отъ пожаръ, въ течение на значителни периоди време, ще си остане все същето; но пожарите се намаляватъ, когато се замънява дървото съ камъкъ или туши, и се правятъ брандмаури. При еднакви условия еднодневната продължителност на живота ще бъде 49 год., на пр. въ здравите окръжии на Англия, а при други — по малко. Ако си останатъ същите условия, и живота на идущите поколения ще показва еднакво число години; тъй също както и при еднакво количество вътъръ вълниятъ ще се разбиватъ въ равно число на морските брегове. Тъй като въ ръцете на людите има възможностъ да се измъняватъ условията на живота, то тъй обладаватъ съ власть да измъняватъ въвежъ на човеческите действия, въ границите, определяни отъ статистиката“.) По доброто определяне, което принадлежи на Кегле, е само предположение, ако и да е по близко до истината. (Кетле пише: „Тръбва ли да отричаме безусловно човеческата свобода на волята при такава правилност на явления? Не мисля; само ми се чини, че свободата на волята въ своите действия е заключена въ твърдъ тъсънъ граници и играе въ обществените явления ролята на случайна причина. При разглеждане единородни общественни явления, взети не отдавано, но въ тъхната съвкупност, на случаите същите причини се нейтрализува и тъй взаимно се уравновесяватъ, що на наблюдението се показватъ само постоянни причини, въ силата на които обществото съществува и се нази. Възможността на заключението въ нравствената статистика зависи отъ това, гдъто свободната човеческа воля исчезва и остава безъ видно действие, когато наблюдението се разпростира на повече личности; само тогава може да се отличаватъ причините, които се измъняватъ отъ постоянни, управляющи обществото; и като знаемъ тъзи причини може да мислимъ за тъхното измънение, за достигване полезни резултати“.) Вагнеръ, който издирва въ последните времена отнасянието на човеческата воля къмъ неизбежността, направо съ съзнатъ, че статистическите работи не съ му разяснили това въпросъ, и даже не го увърдили, че той когато и да бъде ще се разясни удовлетворително. Вагнеръ казва: постоянната правилност, закономерността въ произвежданието човечески действия, откривани отъ нравствената статистика, произтича не изъ закона, който би вървялъ преди тъзи действия, но е резултатъ на постоянни причини, ако и подхвърлен на измънения. Нравствената статистика отрича само волята, която не се ражковои отъ каквито и да било подбудждане; но тя не рѣшава въпроса, може ли човеческата воля, управявана отъ разума, да стои винаги противъ съблазните къмъ престъпни работи.“

Колкото пъкъ се отнася до въззръщането на идеалистите, които признаватъ произволността и неограничеността на човеческата воля, то съ него тъй също не може да се съгласимъ: присто въ всичката си безусловностъ, то би противоречило на закона на причинността, по който всичко явление е неизбежно вследствие на известни причини, на съществуванието безспорната свързка на човека съ природата и съ известната зависимостъ отъ нея, най-сетне на понятието за свидетелството, за историческото развитие, които съ неизвестни при случаите решения на човеческата воля.

Изложеното положение на въпроса за свободата на волята приводи къмъ заключение, че при сегашните съвѣдѣнія за природата на човека и окръжащия го светъ, него въ може да разбърдимъ съ достатъчна твърдостъ и пълнота, и неизбежно, е да се ограничимъ само съ онези данни, които не поддържатъ съмнението. Въ тоя последенъ смисъл може да се приеме, че на модътъ принадлежи способността да съзнатъ своите постъпки, причините, които съ ги предвидватъ, и отчасти възможността да действуватъ вътъръ тези причини и да измъняватъ по този начинъ постъпките, послън

людите принадлежи способността да съзнатъ, по стъпенъ на силътъ си и на развитието си, доброто и зло, правото и не правото, и ако не винаги да надвишатъ лошите и вредителните внуши и желания, то поне да имъ показватъ извѣстно съпротивление.

Показаниятъ кръгъ на способностите и силите, които, разбира се, не е достатъченъ за понятието върху нравствената свобода, въ повечето случаи е достатъченъ за правото. Въ всичките области на правото, осъщъвъ по главната част, бива въпросъ или за простото различие и съзнание отнасянията, или за имота и неговото обръщане, т. е. за количества, които сами по себе си не се различаватъ. Тукъ показватъ способности на човека даватъ ильно право да се признаватъ людите юридически свободни и следователно отговорни дѣйци. Въ главното право понятието за юридическата свобода не е достатъчно; неизбежно е да се обясни вътрешното настроение на престъпника. Тукъ има да се вземе въ внимание таткото положение на въпроса за човеческата свобода въобще, а тъй също и онова обстоятелство, че съществува неизбежно прямъ и видна свързка между личните настроения, обществените влияния и извършенното престъпление, и да се отдаватъ престъпленето отъ лицето на престъпника. Първото, като положително зло, тръбва да се отстранява съ всичките мерки за предвардование и пресичане. Къмъ последните неизбежно е да се отнасяме съ всичко предпазване и сънходжене, кавкото може да се съгласи съ рѣда и спокойствието на обществото, и да се наказва престъпника не толкова за извършенното отъ него зло, колкото за отсъствието у него съпротивление на него.

Сегашната наука и въ извѣстенъ стъпенъ практиката на главното право стоятъ именно на този пътъ. Тъй изискватъ предирание въ всички даденъ случаи душевното настроение на престъпника и обстоятелствата, посрѣдъ които той се образувалъ и действувалъ; стараатъ се да отнематъ у наказанието характера на отъмъстванието и да го обрънатъ въ срѣдство за по-правление.

Варна, 1882.

Кр. Ив. Мирски

ДОПИСКИ.

София 9 Октомври 1882 г.

Извѣстно е че отъ самото начало на освобождението ни, се устроиха съдилищата у пасть, въ България, както и въ другите господарствени учреждения; иъ ни едно отъ учрежденията не видѣ и не претърпѣ толкова измѣнения, премѣнения, уволнения и назначения на длѣжности лица, както Министерството на Правосѫдието, което става и по настоящему, вслѣдствие партизанството. Нѣма съмѣнѣние че за попълнение унасъ съдилищата въ всичките имъ съдебни инстанции, съ лица юристи се оказва недостатъкъ; иъ и колкото и да се намиратъ, въ допълнение съдилищата, при тъхъ се опредѣляватъ лица съвършено полуграмотни, безъ да се взема въ внимание, че дѣла неразглѣдани въ повечето съдилища има отъ три и повече години, защото членовете въ тъхъ малко разбираятъ съдебни инициативи; иъ и колкото и да се намиратъ, въ допълнение съдилищата, при тъхъ се опредѣляватъ лица съвършено полуграмотни, безъ да се взема въ внимание, че дѣла неразглѣдани въ повечето съдилища има отъ три и повече години, защото членовете въ тъхъ малко разбираятъ съдебни инициативи.

А за отчислението на лица по съдебното вѣдомство, Министерството на Правосѫдието всегда практикува 105 ст. отъ закона за съдуоустройство.

Читателите ясно виждатъ, че источника на всичките не съобразни съ закона, происходящи въ съдилищата, въпълни злини, които се отражаватъ на населението въобще, при разглѣдане дѣлата му — се заключаватъ въ съмѣната имъ се назначаватъ неспособни.

Връме е да изчезне партизанството въ настъ и способните и честни съдии да се исключават отъ служба, иначе напитъ съдилища винаги ще куцатъ и народа ще са липава за винаги отъ правосъдие.

З ски.

Шуменъ 9 Октомври 1882.

Г. Редакторе!

Въ тъждеседничния брой отъ вѣстника Ви, нѣкой си Г. Алексиевъ, уч. въ г. Тутраканъ, въ качество на дописникъ, а повечето за да ся погали, при друго, прѣдписва за менъ епитети, които сж за тъзи само пасмина хора, отъ които вижда ся да е и той.

Въ отговоръ обаче на тия му възражения, азъ безъ да влизамъ въ дѣлъ и широки полемики, което г. Алексиевъ си заслужва, ще ся задоволя само съ долонавѣденитъ си, които са едничкиятъ фактъ, за да прѣставятъ личността ми за какъвъ съмъ и какъвъ можа да бѫдѫ.

Внимави ули твои Г. Алексиевъ!

1.—Вие казвате въ дописката си, че кой ми е билъ кривъ за да не ми уловяватъ Г. Тутраканъ, когато причината на това ми е била работата?

Да ли щахъ да мя условява тѣ или не, това за менъ бѣше непонятно нѣщо; за менъ е известно само това, че азъ като учителъ, които си познавахъ должностъ, имѣющъ прѣдъ видъ § 122 отъ инструкцията за училищата, два мѣсяци напрѣдъ, безъ ни пай малко си съмѣнѣние, при рапортъ прѣдизвикахъ оставка самъ азъ, долу горѣ тѣ:

До поч. уч. наст. Тутраканъ:

„Прѣдъ видъ на домашни причини, че имамъ да ви увѣдомя, че азъ за идущата 1882/3, уч. год. по никой начинъ не могъ да бѫдѫ учителъ за въ града Ви.“ — Това навѣрно трѣба да са пази на съхранение г. Алексиевъ у уч. наст., попитвате и говорвате.

2.—Колкото же за повѣдението ми, допинаятъ оригиналъ е пай ясенъ да ви удостовѣри за какво ми е дѣлото.

Копие.

СВИДѢТЕЛСТВО

Ив. К. Найденовъ, родомъ отъ Шум. окрѣгъ, село Дивядово, учителствува 1 год. (отъ 1-ї Юлий 1881 год. до 1-ї Юлий 1882 год.) гдѣто по акоратното испѣлнение на повѣренната нему должностъ и примѣрното си повѣдение, е спечелилъ общото уважение както на гражданитѣ, тѣ и на ученицитѣ си, за което му се дава и настоящето свидѣтелство за да му послужи гдѣто трѣба.

1 Юли 1882 г. Прѣдѣдателъ К. Стояновъ.
г. Тутраканъ Дѣловодителъ П. Цокевъ.

№ 98. Подлинностъ на настоящето свидѣтелство подтвердили съ саморѣчния си подпись и инспекторъ, печатъ.

Русе 1 Юли 1882 г. Инспек. Икономъ Араудовъ.

3.—Относително за работата ми, останатъ да ся произнесатъ тия, които сж били очевидни зритѣли, или тоя, който ми ѝ пое, а не вие, понеже ви е ново новинично всичко; далечъ е било за васъ всея като расалъ въ Доброджа.

Безъ повече оставямъ за понататъшното обсѫдение на поч. читатели за мене и г. Алексиева, като съ каква цѣль го прави това той.

Ив. Найденовъ.

С. Хотница (Търновско) 1882 г. 9-й Октомври.

Г-е Редакторе!

За честитъ ще са считамъ, ако настоящиятъ ми пѣкол-ко рѣдовце намѣрятъ спасителенъ приемъ въ стъбловитъ и единъ отъ по близкитѣ броеве на достоуважаемия вѣстникъ.

Като селенинъ, разбраси, азъ ще раскажа на жаднитѣ ви читатели и селска работа; но като селска, ти не трѣба въ нищо почти да намалява тѣхното любопитство, за да я прочетатъ; защото всѣка една дописка гони винаги извѣстия цѣлъ, сѣдовъ и моята, връхъ които струва да обѣрнемъ внимание. Цѣлъта на настоящето ми, правично да си кажа, е да поплача за умъ. Захвалиамъ.

Както вѣка година тѣй и тъзи, — ище селенинъ, (отъ Хотница. Търнов.) по причина на сионѣтъ занятия училищо въ Геола (тѣй наричатъ мѣстото, което лѣжи на Истокъ по Дунавъ отъ г. Свищовъ, около 1 часъ растояние отъ града) да си беремъ напуръ за рогозки (хѣскри), но тѣй като тѣзи год. душавътъ не излѣзвала вънъ отъ брѣговетъ си, което е необходимо за да са роди напуръ, то по тѣзи причини и нѣмаше го, както мината год.; при всичко това ище можахме да наберемъ по 2-5 спона, а рѣдко повече, и оттакъ узнахме, че наврѣдъ го нѣмало въ това мѣсто, въ което ище обикновено ходѣхме, рѣшихме пай подиръ да са върнемъ назадъ. Но тукъ е та. При краищата на всѣкой пясътъ, който извѣзва отъ Геола, стои по една колиба, въ които въ растояние на $\frac{1}{2}$ — 2 мѣсѣца, спорѣдъ обстоятелствата, са напърѣти по една човѣкъ, които вардиръ по тѣзи исходища нахтица за напуръ, който извѣзва и му зематъ бачъ, т. е. иѣщо като мито. Това не е иѣщо ново за наст.; то си е парѣдено още отъ време оно; ище си давахме слѣдуети бачъ, както на петь вѣковия си мѣститель, тѣй, сѫщо и на нашето правительство. Но тукъ съществува разлика между една и другия бачъ, т. е. въ турско време на единъ спонъ давахме бачъ 20 пари, или 30 пари пай скъпо (то са случаи, когато го нѣмаше, както тъзи г.), сега на скъпъ този спонъ сж плаща не 20, не 30 пари, ами цѣли четири гривни, значи осемъ пихи по скъпо отъ колкото въ турско време. А защо е тѣй скъпъ бачъ тъзи год.? питахме иже господствому, името на когото замѣчавамъ, по той гордо и прѣзиртелно ни казаше: защото го нѣмало, та съ тѣзи нечутъ иѣща свития му мислеше да донеси недостатъка. Ище, наистина, надиахме на молба, но откънъ ислушахме пай гиуси попрѣжни връхъ себѣ и дѣцата си, ище испиахме пай, подиръ и последната си парица на това Адско Митарство и тѣй едвамъ можахме да са оттървемъ. Тукъ имено иже си помислихме, че това не е нищо друго освенъ испѣлнение обѣщанията, дадени отъ любезнитѣ клиенти на Бощакова, т. е. ако иже, селенинъ, земетъ тѣхца сграда, то Ѣѣло да ни са отнеме отъ всѣкой единъ данътъ и отъ много други иѣща, а сѣдовъ. и отъ бача, че известно количество пари и така сѣдовъ. Ѣѣли сме да вкусемъ напълно отъ спечелената ни, чрѣзъ цѣли потоци руска кръвъ — свобода. Берѣкетъ веренинъ, ядохме и отъ тѣзи свободи.

Но не, до като иже, селенинъ изобщо, тѣй слѣпъ, безъ да распитвамъ и добре узнавамъ, приемамъ за истини всичко това, което иже са ирониѣдва отъ брѣговемѣнатъ спасителни (на бѣлѣтѣ рубли), до тогава имено и иже ѕе са наслаждавамъ бѣль-бѣль отъ подобна свобода. Хаѣгъ ии е! До като сме съ дѣбѣлъ тѣзи глави, наше много ѕе имъ водятъ за посты. Кой ии е кривъ, като отъ добра приказка не разбираемъ! Колко пихи още ѕе ядемъ отъ тѣзи Бощакова свобода, хемъ се тѣй сладко сладко, както и по горѣ! Иже са благодаримъ, че не ни бихъ. Че иди още единъ пихъ и вѣрвай на подобни Бощаковци, дѣръ Минчевци и пезиамъ още какви. Това ѕе ни бѫде, като обица, макарь ч заека да е прѣвалилъ. Но това са казва сѣдовъ дѣдъ, качулка².

„Единъ Хотничанинъ“

Ново-село (Севлиевско) 2 Октомври 1882 год.

Много ся е говорило, мисля, по вѣстниците върху вашето бѣло духовенство; нѣ има още и много да ся говори, спорѣдъ моето мненіе. За главенъ водителъ на народа, винаги дори и отъ старо време, ся е имало духовенството. Но тая причина, духовенството е винаги заемало първо мѣсто между обществото. То съ приѣрното си относение и нравственото си водение, вдхъва вѣжимъ отъ народа почитъ и дѣлъко уважение; а на опаки, съ непримѣрното си поведѣніе и безиравственостъ — ораза, гиусота и не навистъ отъ всичкото общество. На това основание, азъ вземамъ смѣлостъ да поговорж иѣщо за тоя важенъ предметъ. Азъ ѕе говорихъ само съ тая цель: 1) да обѣрна особено внимание на главните духовни настри; 2) ѕе се погрижа да изгоня злото, което сѧ е породило у иѣкои свѣщенници, водители на народа. Иѣ азъ ся считамъ слабъ да опишъ всичко подробно; а само искамъ да дамъ единъ примѣръ на това. Примѣрътъ прави това втѣлнене на човѣкътъ: да обичатъ доброто, или да мразатъ злото. Той е основа на всичко. Его единъ такъвъ не за похвала, а просто за срамъ на когото го прави и още на народа, когото тѣрилико нехаде, къмъ врѣдното.

Частната ми работа ме докара да минъ прѣзъ горереченето село. Случвало ся е да минувамъ и други пихъ прѣзъ сѣщото, нѣ то е било отдавна. Въ това село прѣкарахъ единъ два дни; то има около 1300 външи; върти добра тѣрговийка съ добитъкъ; има три църкви и четирима свѣщенници. За забѣлѣжване е една свѣщенница В. Ц., когото ѕе опишъ така: той съ позволява ѕомъ излѣзе изъ църква да иде право въ кръщата и слѣдъ като ся понятие да . . . . кого види и гдѣ завѣрне. Сѣщото видѣхъ съ собственнитѣ си очи. Той винаги тѣрилъ случаи да се скара или сбие. Огъ разказатъ селенинъ се научиха, че той отъ какъ ся е опопилъ е извѣршилъ много безиравни работи. Още, нѣмало въ селото съ когото да не ся е скаралъ или комуго да не е направилъ зло; и току речи вѣ-

какви недопростителни работи, които излазятъ вънъ отъ прѣдѣла на човѣщина. Стига за сега толко съ.

Правителъ бичъ.

Ловицъ 9 Октомври 1882

Г-е Редакторе на В. „Славянинъ“

Научаваме са че многоуважаемий пѣрвий Бѣлгарски патриотъ, Г-нъ Драганъ Цанковъ, билъ освободенъ отъ затвора въ Враца. Ноговото освобождение крайно развесели тухашното население. Населението иска да вѣрва че скоро ѕе бѫде освободено отъ черния облакъ, койго най немилостиво е покрилъ освободеното ни съ милиони жертви отъ братский Руский народъ отечество. Да живѣтъ тия, които ся трудятъ за благото на нашето Отечество, и тия които иматъ предъ видъ злото на Отечество ни и се трудятъ за неговото отмазване.

Тия дни тухашното население пакъ искаше да прави прошение къмъ Негово Височество, за да благоволи да преобрѣне града Ловицъ пакъ на Окрѣженъ градъ, но тѣй като Негово Височество благоволи да камъ въ Варна на депотацията, които бѣше пратена презъ Августъ месецъ отъ Ловчанский Окрѣгъ, то напусна правенитето на прошението. Нѣколько заявления станаха отъ страна на иѣко села отъ Ловчанский Окрѣгъ къмъ бившия Ловицъ. Окрѣжниятъ Управителъ Хр. Щѣрбановъ, относително онитожението на Ловчанский Окрѣгъ. Населението много ся надява на Негово Височество за подновенитето на Ловчанския Окрѣгъ.

М.

Отъ Министерството на Правосъддието.

О К Р Ж Ж Н О.

№ 3874.

До всичкитѣ Г. г. предѣдатели и прокурори при сѣдлищата, а за свѣдение до всичкитѣ г. г. мирови сѫдии.

Въ министерството на Правосъддието по иѣко постѣпенно оплаквания отъ частни лица срѣчу иѣко дѣствие или повѣдението на иѣко дѣлъжностно лице по сѫдебно вѣдомство, когато предѣдателъ или прокуроръ макарь и да сж знали за неправилното дѣствие на това лице, не сѫбщаватъ нищо въ Министерство, при всичко че тѣ сж дѣлъжни иѣко да го дѣржатъ въ теченитето на дѣйствията на сиотъ подвѣдомствени лица.

Тѣй като Министерството не може да обрѣща внимание върху подобни оплаквания, били тѣ основателни или не, и, слѣдователно, трѣбва да ставатъ изслѣдванія за причинитѣ, които сж дали поводъ за оплакването, тогава когато, ако своесрѣменно му се сѫбщаваше за неправилноте и противозаконни дѣйствия, извършени отъ иѣко нему подвѣдомствени лица, и се дѣржеше въ теченитето на работитѣ, то ѕеще да има възможностъ да узнае за поведението и качеството на подобни лица, ѕеще да вземе потребни мѣрки за предупредяване на неправилностите, а въ сѫщото врѣме и на оплакванията. Защото, инакъ, дѣгдѣто се нарачава потребниятъ распорѣжданія, врѣме се минува и слѣдитъ на неправилното дѣйствие, предметъ на оплакването, се заливатъ, така ѕто многажди се случава, че обвиняемото дѣлъжностно лице се представя за съврѣменно невинно, а злоупотрѣблението и непривилноте дѣйствия оставатъ ненаказани.

Понеже оплаквания срѣчу непривилноте дѣйствия на иѣко дѣлъжностни лица отъ сѫдебното вѣдомство вдхъватъ недовѣrie между населението къмъ сѫдебнитѣ учрѣждения и подкопаватъ авторитета имъ; понеже, за да се прекратятъ подобни дѣйствия, упущения или злоупотрѣблението отъ страна на иѣко дѣлъжностни лица отъ това вѣдомство, а слѣдователно и оплакванията противъ такива лица, — прѣлагамъ на всичкитѣ г. г. предѣдатели и прокурори, тѣй като тѣ иматъ най близкия надзоръ надъ дѣлъжностните лица подъ тѣхното вѣдомство, — членове, слѣдователи, мирови сѫдии, нотариуси и пристави, — щомъ съгледатъ и се увѣрятъ за каквото и да е злоупотрѣбление, непривилноте дѣйствия, упущение, произлѣзли отъ невнимание, или отъ незнане обизвѣнностите по службата си, или же умишлено извѣршили, независимо да взематъ потребни мѣрки за исправяне нарушения порядъкъ, безредицата, а въ случаи, спорѣдъ важността на противозаконното дѣйствие, да се распорѣждатъ независимо за привлечане подъ отговорност виновнитѣ, — било по редътъ за дисциплинарното производство, било на угловенъ сѫдъ, — като, въ сѫщото врѣме, сѫбщаватъ за това въ Министерството на Правосъддието. Въ противенъ случай, за всички непривилности, които даватъ поводъ за оплаквания, отговорността се възлага на предѣдателъ и на прокуроръ. При това, прибавямъ, ѕто въ възможно не продължително врѣме, Г. г. предѣдателъ да ми представятъ точни и вѣрни свѣдѣнія за способностите, дѣлъжността, нравствените качества и поведението на всички

китъ са поддоместени длъжностни лица — членове, съдователи, мирови съди, потариуси и пристави.

София, 5 Октомври 1882 год.

Министър: Д. Грековъ.

Главенъ секретаръ: И. В. Горбановъ.

Началникъ на отдѣлението: И. П. Карапетровъ.

РАЗНИ

На 15-и того, часът по 10 въ Русенския окр. съдъ, ще са разглежда едно твърдѣ важно уголовно дѣло. Желающите да го чуятъ, нека присѫдствуватъ въ застъпните.

Господжа Радка и господжица Недѣлка Цанкови замахаха миналата събота за Враца, гдѣто ще се появяятъ съ стариятъ огецъ на народа г. Цанкова преди да заминатъ за Англия, гдѣто дъщеря му г-за Недѣлка съмѣта да допълни образоването си. Много приятели ги испроводиха отъ тукъ съ най-преданни поздравления за г-на Цанкова. Тукъ съобщаваме една дописка отъ Орхане, която расказва за посрещнанието имъ тамъ.

„Г-жа и Г-за Цанкови се посрещнаха вчера отъ нѣколко граждани и гражданики 1 часъ вънъ отъ градът. Двѣ часъ 9 зарането приеха визита и отъ други нѣколко граждани, между които и гражданики. На околовски началникъ, бивши Орхан. окр. управ., Сухидолски и съдебниятъ съдъватель при Софийския окр. съдъ Кантимировъ, не добро впечатление произведе то-ва посрещане и любезно приемане на семейството Цанково. На първийтъ му се щѣло да арестува нѣкои отъ посрещащи; той изрѣкъл и нѣкои думи противъ гостите, свойствени на такива, които съ отъ него-вата черга, а последниятъ щѣлъ да ги кара вътре въ Черната джамия; тѣ неизнатъ че хората отъ признателност и високопочтание къмъ доблестния старецъ, ще посрещатъ и испращатъ както трѣбва не само семейството му, което наедно съ него е сподѣляло, сподѣля и ще сподѣля мнѣкътъ му за народното добро, но даже и нѣговиятъ слуга, който му е полълъ вода единъ поне пътъ.

Наистина, такива хорица съ за съжаление. — Да праложа тукъ нѣколко думи и за г. Груева нашиятъ бивши ок. нач. а сега Братчански, той се махна отъ градътъ ви, въ безъ да плати, гдѣто е пълъ. Хората си искаха парите даже и въ Министерствата: на Правосъднието и Вътрешните дѣла телеграфираха, нѣ той си я искара башбозушки. Г. Т. Х. Станчевъ лани го наречаше между друго и всемогъжъ, нѣщо което той си го присвоилъ не на шега, на трѣгванието си той каза че не слѣдъ много време щѣли да се отчислятъ по него-вото искане останалите чиновници, защото го е било ядъ на тѣхъ. И още; той билъ направилъ щото Орхание да не биде вече окр. градъ и че той ще премѣсти окр. управление въ близкото село Врачешъ и то скоро-скоро, защото Орханици не оцѣнявали благътъ му намѣрения. Посмали малко! (Свѣтлина).

Изъ Ловечъ ни пишатъ, че въ кавцеларията на околовски началникъ, твърдѣ на акантъ била отчесната работата. Въ определените часове за работа, не са на-мирали нито единъ чиновникъ. Единъ игралъ въ кавенето на Хр. Драсова на биларть, другия въ дома си, а часът $4\frac{1}{2}$. — Желателно е нашите чиновници да бѣдятъ по акордни въ исполнението на длъжността си.

Научаваме са, че на 9-и того въ Образцовия чифликъ, прѣзъ нощта, вълцитъ раскажали 22 овце, за което управителя на речения чифликъ, извѣстилъ въ своето министерство за събитието, отъ гдѣто послѣдавъ отговоръ, че щѣла да дойде комисия, която, да разглѧда раскажаните овце № 1061. подпись

Храновъ

Ако би тай комисия да се испрати изъ София, предположимъ двѣ лица, за издание и отиване, трѣбва да имъ са заплати прогонни и за подвозъ, най-малко 300 лева, а раскажаните овце струватъ 220 лева (ако бѣхъ живи, разбира са.)

Мнозина похваляватъ Русенския Окр. Управителъ, за неговите рѣши-телни постъпки, когато е въпросъ за общи и правителствени дѣла. Расказватъ че прѣди нѣколко дни, Г. Анеѣвъ подалъ единъ рапортъ въ Министерството на Вътрешните дѣла за постъпките за Русенския военски началникъ Г-на Каменски, отъ гдѣто се испратилъ особенъ чиновникъ, който да

испита по-отблизо работата. Г-нъ Анеѣвъ доста много постъпилъ, върху своите истински и справѣдливи доноше-ния. Върху това остава да поговоримъ по-наобщирно.

На 10-и того Н. пр. Г-нъ Министъръ Соболевъ, тръгна отъ Русе за София по сухо прѣзъ Търново.

Говори са че Н. Височество Кня-зътъ, ще замине изъ Русе за София на 20-и того.

Извѣстните, за освобождението на Г. Д. Цанкова да отиде до Виена, се потвър-дява отъ много мѣста. Дѣйствително съ този народенъ дѣятель, нетрѣбование да се постѣпни по този начинъ. Ние знаемъ, че той бѣше немилостиво наклевѣтенъ и неговите клевѣтници нека бѣдятъ у-вѣрени, че рано или късно тѣ сами ще прибѣгнатъ при него, да му искатъ съ-дѣйствието и помощта. Клѣветата си остава клѣвета, но доброто имъ трудно се спечелва въ единъ народъ.

Султана искатъ отъ английското правителство, да му опредѣли точно врѣмето, кога ще излѣзатъ англичаните изъ Египетъ. Отговорило му се, че неможе още точно да се опредѣли врѣмето.

Египетското министерство отправило еднаnota на сиръ Малеста, въ която искало примѣрното наказание на бунтовниците въ интереса да се одържи реда, безъ отлагане процеситъ противъ тѣхъ.

Въ Франция близо до Пуатье се извѣршило едно твърдѣ интересно раскопаване. Откопали цѣлъ градъ отъ римската опоха. Въ него се намирали единъ храмъ отъ седемдесетъ метра широкъ, сто и четрнадесетъ дѣлъги; една най-добрѣ устроена баня, съ всичките си приспособления; единъ театръ съ огромна сцена; освѣнъ това, цѣли улици, къщи, гостииници; раскопаването не е свършено още. Това е една малка Шомпей въ центъръ на Франция. Скулптурите са отъ най-хубавия стилъ, мислятъ че са отъ втория вѣкъ. Освѣнъ това намѣрили голъмо количество предмети отъ желъзо, броня, глина и др. Всичко това е чудесно, Г-нъ Лишъ, инспекторъ на историческите паметници въ Франция, е който направилъ това важно откритие.

Въ Пловдивъ се състави-лъ единъ комитетъ подъ предсѣдателството на митрополита, да сбира пожертвувания за построяване въ София на храмътъ Александър Невскаго, въ память на Царя Освободителя. Въ главните общини на Румелия, комитетътъ е учредилъ особни настоятелства за събиране пожертвувания.

ОБЯВЛЕНИЕ.

№ 876

Еленското Градско Общинско Управление извѣстява за всеобщо знание, че съ журналното си постановление отъ 5-и Октомври 1882 год. подъ № 160, опредѣли:

- 1) Да става седмиченъ пазарь въ града Елена въ Петъкъ и Събота всяка седмица и 2) збороветъ, които ставаха всяка година на 27 и 28 Октомври (Димитровденъ); 7 и 8 Януарий (Ивановъ день) и 1 и 2 Май (Еремия) да са закриватъ за винаги.

Г. Елена 6-и Октомври 1882 год.

Кметъ Савва П. Фараевъ

Секретаръ И. Драгановъ

НОВИ КНИГИ

ИЗЛЪБВЕ ОТЪ ПЕЧАТЬ:

СИКАТА

ПРАВОСЛАВНАТА НИ ВѢРА

и
ЛУКАВИТЕ ПОСТЪПКИ

НА ПРОТЕСТАНТИТЕ
противъ нашите народъ

отъ

Х. М. Гребенаровъ.

УРОЦИ

по

ЕСТЕСТВОВЪДЕНИЕ

за

Употребление въ IX отдѣление въ първона-
чалните ни народни училища.

Събрали

Отъ разни по тази част учебници

М. Б. Сесизовъ

(съ 25 картички).

(второ издание)

Издада Книгопродавницата на Н. Тодоровъ въ Търново.

Цѣна 70 стот.

ИЗВѢСТИЕ.

Щамъ честъта да извѣстя на почи-
таемата публика, че спадихъ търг-
овията си съ нови стоки:

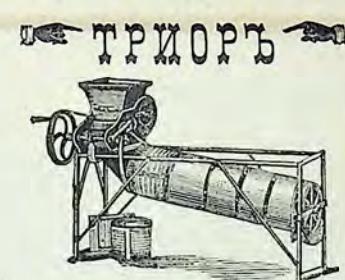
Разни очила, барометри, термометри,
бинокли, компаси, микроскопи, стереоско-
пи, подометри разни метра, и др.

Приемамъ съкакътъ видъ поправка
бързо и точно.

Поръчките за очила трѣбва да ста-
ватъ, съ опредѣление на годините.

съ Почитание
Морицъ Голдбергъ

Русчукъ, Княжеска улица № 63.

Машина за пригнивание жито отъ
прѣсть, ржъкъ къклици и др. нечистоти,
тая машина е направена цѣла отъ
металъ. Намира се за проданъ въ раз-
ни величини при Г. Алекс. Векслеръ въ
Русе улица Княжеска. — Цѣни умѣренни. — При същаго се намиратъ и дру-
ги земедѣлчески машини, преса за смаз-
ване и исцѣждане гроздие, както и
френски камани за воденици и др. по-
треби за една мелница.

НОВИ ГОЛѢМИ ПОДВИЖНИ БУКВИ.

за

ЗВУЧНАТА МЕТОДА

прилепени на твърди корици, отъ гласните по 4 отъ
съгласните и цифритъ по три.

Цѣна 2 лева съ испращанието имъ.

Намиратъ се за проданъ въ редакцията на в.
«Славянинъ» Русчукъ.

Стойността се приема и въ пощен-
ски марки.

Умоляваме Г-да абонатите си,
които не са заплатили вѣстника, да
побързатъ да си го заплатятъ, защото
нуждатъ съ голями.

Редакцията.